

MAGNA CARTA

WILLIAM MARSHAL

Ym Mehefin 1215, cyfarfu Brenin John gyda'i farwniaid i weld y selio'r Magna Carta neu'r 'Siarter Fawr' a ddaeth a heddwch dros dro yn yr hyn a elwir yn 'Rhyfel Barwniaid'.

Un o'r dynion oedd yno ac a weithiodd yn ddiflino i sicrhau y cyfarfod oedd William Marshal, Iarll Penfro, un o'r ychydig ddynion gwirioneddol ffyddlon y gallai'r Brenin ddibynnu arno.

Wedi ei eni yn 1147, cododd William o ddinodedd cymharol i ddod yn enwog mewn twrnameintiau, gwas ffyddlon i bedwar o frenhinoedd eneniog, gwr busnes pwerus a rhyfelwr ffyrnig.

Ail-gynoeddodd y Magna Carta gyda'i sêl ei hun ar ôl marwolaeth y Brenin John yn 1216 pan benodwyd William yn Rhaglaw Lloegr ac ar adeg ei farwolaeth ym 1219, cafodd ei ddatgan gan Archesgob Caergaint 'y marchog mwyaf sydd erioed wedi byw'. Mae wedi ei gladdu yn Eglwys Temple yn Llundain ynghyd â dau o'i feibion.

Mae'r llwybr yn nodi cyswllt y Marshal â Chymru drwy'r cestyll a'r trefi sy'n parhau hyd heddiw yn etifeddiaeth barhaus i'r rôl y chwaraeodd y 'marchog mwyaf' yn ystod ei oes.

Dilynwch y llwybr:

1. Castell Aberteifi SA43 1JA
2. Castell Cilgerran SA43 2SF
3. Castell Newydd Emlyn SA38 9AF
4. Castell Hwlfordd SA61 2EF
5. Castell Cas-wis SA62 4PL
6. Castell Arberth SA67 7BD
7. Castell Penfro SA71 4LA
8. Castell Dinbych y pysgod SA70 7BP
9. Castell Caerfyrddin SA31 3RG
10. Castell Brynbuga NP15 1SD
11. Abaty Tyndyrn NP16 6SE
12. Castell Cas-gwent NP16 5EY

Ewch i www.cadw.cymru.gov.uk am fwy o wybodaeth

